

- Abrahama, Izáka a Jákoba
i jejich spravedlivého potomstva,
2 ty jsi učinil nebe i zemi se vším, co je zdobí,
3 ty jsi spoutal moře slovem svého rozkazu,
ty jsi uzavřel propastnou tůň
a zapečetil ji svým hrozným a slavným jménem,
4 tebe se všechno děsí a chvěje se před tvou mocí,
5 neboť nelze obstát před tvou velkolepou slávou
a hněv, jímž hrozíš hříšníkům, se nedá snést.
6 Avšak nezměrné a nevystižitelné je milosrdenství, jež jsi
zaslíbil.
- 7 Neboť ty jsi Hospodin Nejvyšší,
milosrdný, shovívavý a nesmírně milostivý,
pocitující lítost nad zlem, *jež stíhá lidi.*^b
8 Ty jsi tedy, Hospodine, Bože spravedlivých,
neuložil pokání spravedlivým,
Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi,
kteří proti tobě nezhřešili,
ale uložils pokání mně hříšnému.
- 9 Vždyť jsem zhřešil nad počet *zrněk* mořského písku.
Plno je mých přestoupení, Hospodine, plno^c,
a nejsem hoden vzhlédnout a hledět na výšinu nebes
pro množství svých nepravostí.
- 10 Jsem sehnut pod mnohými železnými pouty,
takže pro své hříchy nemohu pozvednout hlavu
a není pro mne úlevy,
neboť jsem tě rozhněval k prchlivosti
a spáchal jsem, co je před tebou zlé:
d postavil jsem ohavné modly a rozmnožil hanebnosti.
- 11 A nyní se v srdci skláním na koleno,
abych si od tebe vyprosil dobrotivost.
- zkušenosti mohly dát vzniknout tradici o jeho pokání, o němž ovšem
2Kr 21 ještě nic neví.
- ^b Vulgáta rozšiřuje text: + Ty, Hospodine, jsi ve své hojné dobroti-
vosti slíbil *možnost* pokání a odpuštění těm, kteří proti tobě zhřešili,
a z hojné své štědrosti jsi určil pokání hříšníkům ke spáse (> K).
- ^c + je mých přestoupení, V.
- ^d Vulgáta rozšiřuje text: + Nečinil jsem tvou vůli a nezachovával tvá
příkázání (> K).

(4) Sd 5,4n 1S 14,15 Ž 68,9 (5) J1 2,1 (7) Ex 34,6 Nu 14,18 Ž 86,15
103,8 145,8 J1 2,13 Jon 4,2 (9) Ž 51,5n :L 18,13 (12) v. 9 (13)
:Dt 9,26 Ž 103,9n Iz 57,16; Pl 3,55 (14) Ž 86,13 Tt 3,5 (15) Ž 89,6

- 12 Zhřešil jsem, Hospodine, zhřešil,
doznávám svá přestoupení.
- 13 Žádám tě a prosím:
Buď ke mně shovívavý, Hospodine, buď ke mně shovívavý,
nezahub mě s mými přestoupeními,
nesetrvávej navěky vůči mně ve zlobě pro *mé* zlé skutky
a neodsuzuj mě, *když jsem se octl* v hlubinách země.
Protože jsi, Hospodine, Bohem kajčnicků,
14 zjev i na mně svou dobrotivost.
Ty mě nehoďného pro své hojné milosrdenství spasíš
15 a vždy tě budu chválit za dnů svého žití,
neboť tebe opěvuje veškerá nebeská moc
a tvá je sláva navěky e. Amen.

TŘETÍ EZDRÁŠOVA

Označení knihy jako *Třetí Ezdrášova* má svůj původ v *la-
tinských biblích*, kde jsou kanonické knihy *Ezdráš* a *Nehemjáš*
označovány jako 1. a 2. *Ezdrášova*, kdežto obě knihy *nekanonické*
jako 3. a 4. *Ezdrášova*. Naproti tomu *Septuaginta* (a také
V. díl *kralické Šestidílký*) počítají tuto knihu jako *První Ezdráš-
šovu*.

Knih není samostatnou prací, nýbrž připomíná některé
úseky z dějin *jeruzalémského chrámu*. S výjimkou *přidaných*
oddílů 1,21n 3,1—4,63 a 5,1—6 jde především o překlad *dvou*
závěrečných kapitol 2. *Paralipomenon* (k. 1), několika *částí*
kanonického Ezdráše (2,1—11 = Ezd 1,1—11; 2,12—26 =
Ezd 4,7—24; 5,7—71 = Ezd 2,1—4,5; 6,1—9,36 = Ezd 5,1—
10,44) a *menšího odstavce* z *Nehemjáše* (9,37—55 = Neh 7,72—
8,13a).

Sled jednotlivých oddílů knihy se liší od *starozákonní ka-
nonické předlohy*. Mezi ně, do *třetí a čtvrté kapitoly*, je vložen
oddíl, v němž se popisuje, jak tři *Dareiova pážata soutěží mezi*

e + věků, V K.

sebou v odpovědi na otázku: Co je na světě nejsilnější? První dvě pážata jmenují víno a krále, třetí — Zerubábel — jako nejsilnější hodnotí ženu. Nezůstane však pouze u této odpovědi. Ihned ji doplní jinou, neboť prohlásí, že nejsilnější je pravda. „Ona je síla, království, moc a velebnost všech věků. Požehnaná buď Bůh pravdy“ (4,40). Tím je třetí mluvčí uznán za nejmoudřejšího a za celkového vítěze. Za odměnu pak dostává od krále svolení k obnově Jeruzaléma a Hospodinova chrámu, jakož i souhlas k návratu židů do jejich vlasti.

Kniha, jejímž posláním bylo zvýšit důstojnost Hospodina a jeho podivuhodného vedení Božího lidu, byla sepsána asi v 2. stol. př. Kr. Z provokéřanské literatury je známo, že odpověď třetího pážete o síle a moci Pravdy, vykládala prvotní církev ve vztahu k pravdě Kristově.

POSLEDNÍ DNY CHRÁMU

Hod beránka za Jóšijáše

I 1 Jóšijáš slavil v Jeruzalémě hod beránka Hospodinu, svému Bohu, a obětoval beránka čtrnáctého dne prvního měsíce. 2 Když rozestavil kněze podle jejich tříd v Hospodinově chrámu, 3 přikázal levitům, služebníkům svatyně v Izraeli, aby se posvětili Hospodinu k uložení svaté schrány Hospodinovy v chrámu, který vybudoval král Šalomoun, syn Davidův. Řekl: „Vám nenáleží nosit ji na ramenou. 4 Nyní služte Hospodinu, svému Bohu, pečujte o Izraele, jeho národ, a připravte se po svých otcovských rodech a třídách podle písemných ustanovení Davida, krále izraelského, přiměřeně velebnosti jeho syna Šalomouna. 5 Stůjte v chrámu podle svého údělu, který vám levitům náleží po otcích před vašimi bratřími Izraelci, 6 řádně obětujte beránky a připravujte oběti svým bratřím. Tak konejte hod beránka podle Hospodinova přikázání daného Mojžíšovi.“ 7 Jóšijáš daroval lidu, který se shromáždil, třicet tisíc ovcí a beránků a tři tisíce býčků. To bylo vydáno z králova majetku podle slibu, který dal lidu, kněžím a levitům. 8 Chrámoví před-

(1,1—20) // 2Pa 35,1—19 (23—31) // 2Pa 35,20—27

stavení Chilkijáš, Zekarjáš a Jechiel^a dali kněžím k hodu beránka dva tisíce šest set jehňat a tři sta býčků. 9 Také Jekonjáš a Šemajáš a jeho bratr Netaneel, dále Chašabjáš, Ochiel a Joram, velitelé tisíců, dali levitům na hod beránka pět tisíc jehňat a sedm set býčků. 10 Mezitím kněží a levité stáli příslušně seřazení 11 s nekvašenými chleby podle tříd 12 a podle údělu svých otců před lidem, aby přinášeli oběti Hospodinu, jak je psáno v knize Mojžíšově. To bylo zrána. 13 Pak pekli velikonoční beránky na ohni, jak náleží, a oběti vařili v měděných kotlích a hrcích s vonným kořením a přinášeli všem z lidu. 14 Potom připravili hody sobě a kněžím, svým bratřím Áronovcům; kněží totiž obětovali tuk až do večera. Proto levité připravili hody sobě i kněžím, svým bratřím Áronovcům. 15 Také chrámoví zpěváci Asafovci stáli na svých místech, jak přikázal král David: Asaf, Zekarjáš a Edinús^b, ustanovení od krále, i vrátní při každé bráně. Nikdo nesměl překročit řád své služby. Jejich bratři levité jim připravili pokrm. 16 Tak se v ten den dokončilo vše, co náleželo k oběti Hospodinově pro slavení hodu beránka a k přinášení obětí na oltář Hospodinův podle rozkazu krále Jóšijáše. 17 Izraelci, kteří se tenkrát shromáždili, slavili hod beránka a svátek nekvašených chlebů po sedm dní. 18 Tak nebyl slaven hod beránka v Izraeli od dob proroka Samuela, 19 ani žádný z králů Izraele neslavil hod beránka tak, jak ho slavil Jóšijáš a kněží a levité i Judejci a všechen Izrael, kteří se v době svého přebývání v zemi právě nacházeli v Jeruzalémě. 20 Tento hod beránka byl slaven v osmnáctém roce Jóšijášovy vlády. 21 Všechny činy Jóšijášovy byly přímé před Hospodinem a byly konány srdcem plným zbožnosti. 22 Všechno o něm bylo sepsáno už v dřívějších dobách, i o těch, kteří hřešili proti Hospodinu bezbožněji než všechny pronárody a království, jak ho zarmucovali, takže proti Izraeli vyvstala slova Hospodinova.

Smrt králů a zničení chrámu

23 Po těchto Jóšijášových činech vytáhl farao, král egyptský, do boje ke Karkemíši nad Eufratem. Jóšijáš vytáhl proti němu. 24 Král egyptský mu poslal vzkaz: „Co máme my dva

^a Tak podle 2Pa 35,8 :: Ěsyélos, 3Ezd.

^b 2Pa 35,15 uvádí: Asaf, Héman, Jedútún.

mezi sebou, králi judský? ²⁵ Hospodin Bůh mne neposlal proti tobě, můj boj je proti Eufratu. Hospodin je nyní při mně a se mnou a nutí mne ke spěchu. Ustup tedy a nestav se proti Hospodinu.“ ²⁶ Jóšijáš však neobrátil svůj vůz, ale pustil se do boje a nedbal slov proroka Jeremjáše, *kteřá pocházela z Hospodinových úst.* ²⁷ Utkal se s *jarábnem* v boji na rovině megidské a proti králi Jóšijášovi se postavila egyptská knížata. ²⁸ Tu řekl král svým sluhům: „Odvezte mě z bitvy, jsem těžce raněn!“ Sluhové ho hned odvezli z bitevní čáry. Přestoupil na svůj druhý vůz, ²⁹ ale po návratu do Jeruzaléma skonal a byl pohřben v otcovském hrobě. ³⁰ V celém Judsku oplakávali Jóšijáše, také prorok Jeremjáš plakal nad Jóšijášem, i představení lidu s ženami jej oplakávali *a oplakávají ho* dodnes, neboť bylo nařízeno, aby se tak povždy dalo v celém izraelském lidu. ³¹ Toto *vše* je zapsáno v knize dějin judských králů; jednotlivé Jóšijášovy činy, jeho sláva, jeho znalost Zákona Hospodina, *zkrátka* jeho dřívější činy i nyníjší jsou zapsány v knize o králích izraelských a judských.

³² Muži z lidu vzali Jekonjáše c, syna Jóšijášova, a ustanovili ho za krále po jeho otci Jóšijášovi; bylo mu třiatdvacet let. ³³ Kraloval v Judsku a v Jeruzalémě *jen* tři měsíce, neboť ho egyptský král sesadil, aby nekraloval v Jeruzalémě. ³⁴ Národu pak uložil pokutu sto talentů stříbra a jeden talent zlata. ³⁵ Za krále ustanovil egyptský král jeho bratra Jójakíma, za krále nad Judskem a Jeruzalémem. ³⁶ Jójakím *ihned* uvěznil velmože, ale svého bratra Zarju d vzal a přivedl z Egypta.

³⁷ Jójakímovi bylo dvacet pět let, když se ujal vlády v Judsku a v Jeruzalémě, a dopouštěl se toho, co je zlé před Hospodinem. ³⁸ Proti němu vytáhl babylónský král Nebúkadnesar, spoutal jej bronzovými pouty a odvedl do Babylóna. ³⁹ Vzal také část svatých nádob Hospodinových a uložil je ve svém chrámu v Babylóně. ⁴⁰ Dějinné zprávy o něm, o jeho nečistém *srdci* a bezbožnosti jsou zapsány v knize Královských letopisů.

⁴¹ Po něm kraloval jeho syn Jójakím e. Když byl ustanoven *králem*, bylo mu osm let. ⁴² Kraloval tři měsíce a deset dní

c Nástupcem Jóšijášovým byl ovšem Jóachaz (2Pa 36,1); Jekonjáš čili Jójakín kraloval až po Jójakímovi, bratru Jóachazovu (2Pa 36,8 sr Jr 22,24 24,1). Další údaje se vztahují skutečně na Jóachaza.

d Odjinud je zcela neznámý (sr 1Pa 3,15).

e Správně Jójakín (2Pa 36,8n); podle 2Kr 24,8 mu bylo při nástupu vlády osmnáct let.

v Jeruzalémě a dopouštěl se toho, co je zlé před Hospodinem. ⁴³ Po roce Nebúkadnesar poslal *vojsko* a dal ho odvést do Babylóna i se svatými nádobami Hospodinovými. ⁴⁴ Králem Judska a Jeruzaléma ustanovil Sidkijáše, kterému bylo jedenadvacet let; kraloval jedenáct let. ⁴⁵ Dopouštěl se toho, co je zlé před Hospodinem a nepřiklonil se ke slovům, která z úst Hospodinových tlumočil prorok Jeremjáš. ⁴⁶ Ačkoli ho Nebúkadnesar vzal v přísahu ve jménu Hospodinově, porušil přísahu, zatvrdil šíji i srdce a přestupoval příkazy Hospodina, Boha Izraele. ⁴⁷ Také vůdcové lidu i kněží páchali mnohé bezbožnosti a svévolnosti nad všechny nečistoty všech pronárodů a poskvrňovali Hospodinův chrám, posvěcený v Jeruzalémě. ⁴⁸ Bůh jejich otců je po svém poslu napomínal a volal je k návratu, protože mu bylo líto jich i jeho stánku. ⁴⁹ Oni se však posmívali jeho poslům; v den, kdy Hospodin mluvil, tropili si posměch z jeho proroků, až se na svůj národ rozhněval pro jeho bezbožnosti a poručil, aby proti nim vytáhli kaldejští králové. ⁵⁰ Ti pobili mečem jejich mládence kolkoolem jejich svatého chrámu a nešetřili mládence ani panny, staré ani mladé, vždyť všechny vydal *Hospodin* do jejich rukou. ⁵¹ Také všechny svaté nádoby Hospodinovy, velké i malé, *příslušenství* schrány Hospodinovy i královské poklady pobrali a odvezli do Babylóna. ⁵² Pak vypálili Hospodinův chrám, zbořili jeruzalémské hradby a v jejich věžích založili požár. ⁵³ Zničili a zkazili vše, co bylo *v městě* slavné, a ty, kdo zbyli po boji, odvedl *babylónský král* do Babylóna. ⁵⁴ Tam se stali otroky jeho i jeho synů až do vlády Peršanů, aby se splnilo Hospodinovo slovo skrze Jeremjáše: ⁵⁵ „Dokud země nesplní své *zanedbané* soboty, po všechem čas svého zpusťování bude odpočívat jako v sobotu do naplnění sedmdesáti let.“

Kýrův edikt

2 ¹ V prvním roce vlády Kýra perského, aby se naplnilo slovo Hospodinovo skrze Jeremjáše, Hospodin vzbudil ducha Kýra, perského krále, a ten vyhlásil v celém svém království a zároveň rozeslal písemný příkaz: **2** „Tak praví perský král Kýros: Mne pozdvihl na krále *celého* světa Hospodin, *Bůh* Izraele, Nej-

{32—55} // 2Pa 36,1—21 {36} × 2Kr 23,33n 2Pa 36,3 {47} : Jr 37 {55} 2Pa 36,21 : Jr 25,11
{2,1—11} // Ezd 1,1—11 : 2Pa 36,22 {15—26} // Ezd 4,7—24

vyšší Pán, a přikázal mi, abych mu vybudival dům v Jeruzalémě v judské zemi. ³ Je-li nyní někdo mezi vámi z jeho národa, nechť je Hospodin, jeho *Bůh*, s ním a nechť se odebere do Jeruzaléma v Judsku a buduje dům Hospodina, *Boha* Izraele; to je *ten* Pán, který přebývá v Jeruzalémě. ⁴ Ti, co bydlí porůznu, nechť mu na jeho místě, v Jeruzalémě, pomáhají zlatem, stříbrem, *různými* dary i koni, dobyt看em a jinými dobrovolnými záslibnými dary chrámu Hospodinovu v Jeruzalémě.“ ⁵ Tu povstali kmenoví předáci z otcovských rodů kmenů Juda a Benjamín i kněží a levité a všichni, které Hospodin podnítil, aby se odebrali do Jeruzaléma budovat Hospodinův dům. ⁶ Lidé z jejich okolí jim pomáhali všim potřebným: stříbrem a zlatem, koni i dobyt看em a četnými záslibnými *dary*; bylo mnoho *těch*, jejichž mysl byla probuzena. ⁷ Král Kýros dal také vynést svaté nádoby Hospodinovy, které Nebúkadnesar odvedl z Jeruzaléma a uložil do vlastní modlářské svatyně. ⁸ Když je perský král Kýros vynesl, předal je Mitredatovi, svému strážci pokladu, a jeho prostřednictvím byly předány Šéšbasarovi, správci Judska. ⁹ Jejich počet byl: tisíc obětních misek zlatých, tisíc obětních misek stříbrných, dvacet devět stříbrných kadidelnic, ¹⁰ třicet zlatých koflíků, dva tisíce čtyři sta deset stříbrných koflíků a tisíc jiných nádob. ¹¹ Všechny tyto nádoby zlaté a stříbrné v počtu pěti tisíců čtyř set šedesáti devíti kusů byly přeneseny Šéšbasarem a navrátilci z babylónského zajetí do Jeruzaléma.

Těžkosti za Artaxerxa

¹² V době perského krále Artaxerxa však napsali Bišlám, Mitredat, Tabel, Rechúm, Beelteemos a písař Šimšajg i jiní, kteří se s nimi spojili, obyvatelé Samaří i odjinud na obyvatel Judska a Jeruzaléma *králi* tuto žalobu: ¹³ „Král Artaxerxovi, *svému* pánu, tvoji otroci Rechúm kronikář, písař Šimšaj a ostatní z jejich rady i soudcové v Koilé Sýrii a ve Foiníki: ¹⁴ Nechť je nyní známo pánu *a* králi, že židé, kteří přišli od vás k nám, budují po návratu do Jeruzaléma toto odpadlické a zločinné město, opravují jeho náměstí a hradby a zakládají

f :: Sanabassarovi (apod.), O'; též ve v. 11 a 6,17.

g Jména jsou tradována v O' nejednotně; zde je podána jejich hebrejská podoba podle Ezd 4,7—9 až na Beelteema, který tam není jmenován.

chrám. ¹⁵ Bude-li toto město vybudováno a hradby dokončeny, nejen že odmítnou platit daně, ale budou se také protivit králům. ¹⁶ Protože se horlivě pracuje na *stavbě* chrámu, nepovažovali jsme za správné to přehlížet, ale naopak sdělit pánu *a* králi, abys, budeš-li ráčit, dal nahlédnout do knih svých otců. ¹⁷ V pamětních záznamech najdeš zápisy, z *nichž* zjistíš, že to město bylo odpadlické a sužovalo krále i města, že židé byli odedávna vzbouřenci a dávali příčinu k mnohému obléhání; proto také bylo to město zpustošeno. ¹⁸ Nyní tě upozorňujeme, pane *a* králi: Bude-li to město vybudováno a jeho hradby postaveny, nebudeš už mít přístup do Koilé Sýrie a do Foiníkie.“

¹⁹ Král odepsal kronikáři Rechúmovi a Beelteemovi, písaři Šimšajovi a ostatním spolčencům, obyvatelům Samaří, Sýrie a Foiníkie, tímto přípisem: ²⁰ „Přečetl jsem list, který jste mi poslali, ²¹ a přikázal jsem nahlédnout *do letopisů* a zjistilo se, že to město se odedávna bouřilo proti králům, že ti lidé byli odpadlíci a vyvolali mnohé války ²² a že tam vládli mocní a tvrdí králové, kteří vybírali daně z Koilé Sýrie a z Foiníkie. ²³ Nyní tedy přikazuji zabránit těm lidem v budování města ²⁴ a učinit opatření, aby se nic nedálo proti tomu *rozhodnutí*, aby už nepokračovalo zločinné spolčování proti králům.“

²⁵ Když si Rechúm a písař Šimšaj a jejich spolčenci přečetli dopis od krále Artaxerxa, hned vytáhli s jízdou i pěchotou do Jeruzaléma a začali bránit v *jeho* budování. ²⁶ Tak ustalo budování chrámu v Jeruzalémě až do druhého roku vlády perského krále Dareia.

SPOR TŘI PÁŽAT

Co je nejsilnější

3

¹ Král Dareios uspořádal velikou hostinu všem svým poddaným, všem narozeným v jeho domě, všem velmožům Médska a Persie, ² všem satrapům a velitelům, svým místodržitelům od Indie až po Etiopii ve sto dvaceti sedmi satrapiích. ³ Jedli a pili, a když se nasytili, rozešli se. Král Dareios se odebral do

své ložnice, spal a pak procitl. ⁴ Tři mládenci, tělesní strážci, kteří chránili krále, si *meztím* řekli: ⁵ „Vyslovme každý svůj názor o tom, co je nejsilnější. Kdo vysloví nejmoudřejší názor, tomu dá král Dareios velké dary a velkou cenu za vítězství.“ ⁶ Bude se oblékat do purpuru, pít ze zlatých nádob, spávat na pozlaceném loži, *dostane* pozlacený vůz, turban z byssu a řetěz kolem krku. ⁷ Pro svou moudrost bude usedat na druhém místě po Dareiovi a bude zván Dareiovým příbuzným.“ ⁸ Každý hned napsal svůj názor, zapečetili *list* a vložili ho králi Dareiovi pod podušku. ⁹ Řekli: „Až se král vzbudí, dají mu to psaní; o kom usoudí král a tři perští velmoži, že jeho názor je nejmoudřejší, tomu se dostane vítězství, jak je dohodnuto.“ ¹⁰ Jeden napsal: „Nejsilnější je víno.“ ¹¹ Druhý napsal: „Nejsilnější je král.“ ¹² Třetí napsal: „Nejsilnější jsou ženy, ale nade vším vítězí pravda.“ ¹³ Když se král probudil, vzali ten list, podali mu jej a on si jej přečetl. ¹⁴ Hned poslal pro všechny velmože perské i médské, pro satrapy, velitele, místodržitele a nejvyšší úředníky, zasedl v trůnním sále a psaní bylo před ním přečteno. ¹⁵ Řekl: „Zavolejte ty mládence, ať sami vyloží své názory!“ Byli zavoláni a vešli. ¹⁶ Řekli jim: „Povězte nám o tom, co jste napsali!“

Víno

¹⁷ První začal ten, který mluvil o síle vína a pravil toto: ¹⁸ „Muži, jak velice silné je víno! Všem pijanům zmate *mysl*.“ ¹⁹ Způsobí, že je stejná *mysl* krále i sirotka, sluhy i svobodného, chudého i bohatého. ²⁰ Každou *mysl* obrátí k veselému hodování a radovánkám, takže zapomene na všechny zármutky nebo dluhy. ²¹ Každé srdce učiní bohatým, takže si nevzpomene na krále ani na satrapu, každého nechá mluvit o bohatství. ²² Pijani nepamatují na to, že mají jednat přátelsky s přáteli a bratry; po chvíli tasí meče. ²³ Když z vína vystřízlivějí, nevzpomínají si, co dělali. ²⁴ Muži, jak silné tedy musí být víno, že donutí *člověka* takto jednat.“ Když takto promluvil, umkl.

Král

⁴ ¹ Tu se ujal slova druhý, ten, který mluvil o síle krále: ² „Muži, což nevynikají velkou silou lidé, kteří ovládají zemi

a moře i všechno, co je v nich? ³ Král je však silnější, neboť *jim* vládne a panuje nad nimi a oni *ho* poslechnou ve všem, co jim nařídí. ⁴ Řekne-li, že mají vést válku jeden proti druhému, udělají *to*. Pošle-li je proti nepřítelům, dají se na pochod a dobývají krajin, hradeb a věží. ⁵ Zabíjejí a bývají zabiti, ale nepřestoupí králův rozkaz. Zvítězí-li, přinesou králi všechno to, co ukořistili, i všechno ostatní. ⁶ Ti, kdo nebojují a neválčí, obdělávají zemi, sejí, žnou a *sklizeň* přinášejí králi. Jeden druhého nutí a přinášejí králi daně. ⁷ Ačkoli je on sám jediný, řekne-li: „Zabít!“, zabijí, řekne-li: „Propustit!“, propustí, ⁸ řekne-li: „Zbičovat!“, zbičují, řekne-li: „Zbořit!“, zboří, řekne-li: „Budovat!“, budují, ⁹ řekne-li: „Pokácet!“, kácějí, řekne-li: „Sázet!“, sázejí. ¹⁰ A všechen lid i vojsko ho poslouchají. ¹¹ Kromě toho sám si leží, jí a pije a spí. Oni pak okolo něho dávají pozor a nikdo nemůže odejít a dělat své věci a nemohou ho neposlechnout. ¹² Muži, což není nejsilnější král, když ho *všichni* tak poslouchají?“ Pak umkl.

Ženy

¹³ Třetí, který mluvil o ženách a o pravdě, byl to Zerubábel, se ujal slova: ¹⁴ „Muži, věru král je velice silný, i lidé, když *jich* je mnoho, *jsou silní*, i víno je silné. Ale kdo nad nimi panuje, kdo je ovládá? Zdali ne ženy? ¹⁵ Ženy porodily krále i všechen lid, který vládne moři i zemi. ¹⁶ Z *žen* se narodili a ony vychovaly ty, kdo štěpují vinice, na nichž se rodí víno. ¹⁷ Ony tkají a šijí mužům oděvy, ony jim dělají čest a muži bez žen nemohou být. ¹⁸ *Muži* shromažďují zlato, stříbro a všelijaké hezké věci, a pak uvidí jedinou ženu na pohled krásnou a půvabnou, ¹⁹ zdali to všechno nenechají, zdali se nerozplývají *obdivem* a nehledí na ni s otevřenými ústy? Všichni po ní touží více než po zlatě, stříbře či jakékoli pěkné věci. ²⁰ Člověk opustí svého otce, který ho vychoval, i svou vlast, a připojí se k manželce. ²¹ Na otce, na matku a na *svou* vlast si ani nevzpomene, ale za ženu položí život. ²² Z toho pochopíte, že ženy nad vámi vládnou. Zdali se nenamáháte a nepřaháte, abyste všechno dávali a přinášeli ženám? ²³ Někdo vezme svůj meč a vydá se na výpravu, aby loupil a kradl; plaví se po moři a po řekách, ²⁴ spatří i lva a pronikne temnotami, a když dost nakrade, uchvátí a pobere, přinese to své milé. ²⁵ Mnohem víc miluje člověk svou ženu než otce a matku. ²⁶ Mnozí

přišli o rozum kvůli ženám a kvůli nim se stali otroky. ²⁷ Mnozí zahynuli, když klopytli a zhřešili kvůli ženám. ²⁸ Ani nyní mi nevěříte? Král je jistě veliký ve své moci, takže se ho všechny země bojí dotknout. ²⁹ Ale viděl jsem, jak Apamé, dcera Bartakova, ženina tak znamenitého krále, která seděla králi po pravici, ³⁰ sňala králi z hlavy diadém, vložila si ho sama na hlavu a krále bila levou rukou. ³¹ Král na ni hleděl s otevřenými ústy a když se na něj usmála, smál se také, když se na něj mračila, lichotil jí, až se s ním opět smířila. ²³ Muži, což nejsou ženy silné, když takto jednají? ³³ Král a velmoži se dívali jeden na druhého.

Pravda

³⁴ Tu začal mluvit o pravdě: „Muži, nejsou tedy ženy silné? Veliká je země, vysoké je nebe a rychlé je slunce na své dráze, vždyť obíhá v kruhu kolem nebe a vrací se na své místo v jediném dni! ³⁵ Zdali není velký, kdo to činí? Proto je pravda nade vše větší a silnější. ³⁶ Celá země pravdu vyzývá a nebe jí dobrořečí, všechna díla se před ní chvějí a třesou, při ní není nic nesprávného. ³⁷ Nespravedlivé je víno, nespravedlivý je král, nespravedlivé jsou ženy, nespravedliví jsou všichni lidští synové a nespravedlivé jsou všechny jejich činy, všechno je stejné. Není v nich pravda a zahynou pro svou nespravedlnost. ³⁸ Pravda však zůstává ve své síle po věky, žije a vládne na věky věků. ³⁹ Nerozlišuje a nestraní nikomu, ale jedná ve všem spravedlivě a odvrací se ode všech nespravedlivých a zlých. Všichni blahořečí jejím skutkům ⁴⁰ a není v jejím soudu nic nespravedlivého. Ona je síla, království, moc a velebnost všech věků. Požehnan buď Bůh pravdy!“ ⁴¹ Domluvil a umkl. A všichni lid zvolal: „Převeliká a přesilná je pravda!“

Královo rozhodnutí

⁴² Tu mu řekl král: „Požádej, oč chceš nad to, co je zde zapsáno a dáme ti to, neboť jsi byl shledán nejmoudřejším. Budeš sedat blízko mne a budeš zván mým příbuzným.“ ⁴³ Odpověděl králi: „Pamatuj na slib, který jsi učinil v den, kdys převzal království, totiž že vybuduješ Jeruzalém, ⁴⁴ že odešleš všechny nádoby odnesené z Jeruzaléma. Kýros je oddělil při dobývání Babylóna, když slíbil, že je tam zase pošle. ⁴⁵ A ty

jsi slíbil, že dáš vybudovat chrám, který vypálili Edómci, když bylo Judsko zpusťeno Kaldejci. ⁴⁶ Právě o to tě nyní žádám, pane a králi, o tento *projev* tvé velkodušnosti tě prosím, abys splnil slib, který jsi vlastními ústy učinil nebeskému Králi.“ ⁴⁷ Nato král Dareios povstal, políbil ho a napsal mu listy pro všechny správce, místodržitele, velitele a satrapy, aby ho doprovodili, i všechny ty, kdo se spolu s ním vydají budovat Jeruzalém. ⁴⁸ Také všem místodržitelům v Koilé Sýrii a Foiníki i na Libánu napsal dopisy, že mají dopravovat cedrové dřevo z Libánu do Jeruzaléma, aby s ním budovali město. ⁴⁹ Také vydal všem židům, kteří se vypravili z jeho království do Judska, výnos o svobodách, aby žádný nositel moci, ani satrapa, ani místodržitel, ani správce se nepřibližoval k jejich dveřím; ⁵⁰ dále aby celá země, kterou ovládali, byla prosta daní; též aby Edómci opustili judská městečka, která zabrali. ⁵¹ Rovněž, aby na stavbu chrámu až do jeho dokončení bylo vydáváno ročně po dvaceti talentech, ⁵² a dalších deset talentů ročně, aby mohly být na oltáři denně přinášeny zápalné oběti, a to sedmkrát, jak bylo přikázáno. ⁵³ Těm, kdo se vydávají z Babylóna, aby znovu postavili město, náleží svoboda, jim i jejich potomkům a všem kněžím, kteří se vydávají na cestu. ⁵⁴ Stanovil také, že kněží mají dostávat potravu a kněžský šat, v němž budou sloužit. ⁵⁵ Též levitům předepsal dávat potravu až do dne, kdy bude dokončen chrám a vybudován Jeruzalém. ⁵⁶ Také všem strážným města přikázal dávat podíly a stravu. ⁵⁷ A odeslal z Babylóna všechny nádoby oddělené Kýrem. Všechno, co Kýros slíbil, nařídil vykonat a odeslat do Jeruzaléma.

⁵⁸ Když mládenec Zerubábel vyšel od krále, pozdvihl tvář k nebi naproti Jeruzalému a dobrořečil Králi nebes: ⁵⁹ „Od tebe je vítězství a od tebe moudrost, tvá je sláva a já jsem tvůj služebník. ⁶⁰ Požehnaný jsi, žes mi dal moudrost. Tebe velebím, Panovníku otců.“ ⁶¹ Pak vzal dopisy, odebral se do Babylóna a zvěstoval všechno svým bratřím. ⁶² I chválili Boha svých otců, že jim dal svobodu a volnost. ⁶³ Vypravit se a stavět Jeruzalém a chrám, nad nímž bylo jmenováno jeho jméno. Hodovali při hudbě s radostí sedm dní.

OBNOVA CHRÁMU

Návrat za Zerubábelu

5 ¹ Potom vybrali vůdce otcovských rodů podle svých kmenů a vyšli se svými ženami, syny a dcerami, otroky a otrokyněmi i s dobytkem. ² Dareios s nimi poslal tisíc jezdců, aby je provázeli až do Jeruzaléma s pokojem, s hudbou, bubny a flét-nami. ³ Hráli i všichni jejich bratři, kterým přikázal vyjít s nimi.

⁴ Tato jsou jména mužů, kteří se vydali na cestu, podle rodů, kmenů a údělů: ⁵ Kněží, synové Pinchasa, syna Áronova: Jéšua, syn Jósadaka, syna Serajášova, a Jójakím, syn Zerubábelu^h, syna Šealtielova z domu Davidova, z rodu Peresova, z kmene Judova. ⁶ *Zerubábel byl ten*, který proslvil před perským králem Dareiem moudrá slova ve druhém roce jeho vlády prvního měsíce, totiž nisanu.

⁷ Tito jsou z Judska, kteří se vydali na cestu ze zajetí a přesídlení, které byl přestěhoval babylónský král Nebúkadnesar do Babylóna; ⁸ nyní se vrátili do Jeruzaléma a celého Judska, každý do svého města. Přišli se Zerubábelem a Jéšouu, Nehemjášem, Zarajášem, Resajášem, Enéniem, Mordokajem, Bélsarem, Asfarášem, Baroliem, Rojmem, Baanou, svými vůdci i. ⁹ Počet členů národa a jejich vůdců: synů Pareošových 2.172, ¹⁰ synů Šefatjášových 372, synů Arachových 756, ¹¹ synů Pachat-móabových, *rozdělených* na syny Jéšouvy a Jóabovy 2.812, ¹² synů Élamových 1.254, synů Zatúových 945, synů Chorbeho 705, synů Báního 648, ¹³ synů Bebajových 623, synů Azgado-ových 1.322, ¹⁴ synů Adoníkamových 667, synů Bigvajových 2.066, synů Adínových 454, ¹⁵ synů Atera, syna Chizkijášova 92, synů Kílana a Azéty 67, synů Azúra 432, ¹⁶ synů Chanan-jášových 101, synů Aroma, synů Besajových 323, synů Arifo-ových 112, ¹⁷ synů betérských 3.005, synů betlémských 123, ¹⁸ z Netófatu 55, z Anatótu 158, z Bét-azmávetu 42, ¹⁹ z Kirjat-jeárimu 25, z Kefíru a Beerótu 743, ²⁰ Chadiasejců a Amidejců 422, z Rámy a Geby 621, ²¹ z Makalónu 122, z Bétolia 52, synů

^h Podle Neh 12,10 byl Jójakím synem Jéšouovým [k Jéšouvi sr též Ezd 3,2].

ⁱ Ezd 2,2 i Neh 7,7 uvádějí částečně jiná jména.

[5,5n] Ezd 3,2 5,2; Neh 12,1.26 Ag 1,1 (7—45) Ezd 2,1—70 Neh 7,6—72

nifiských 156, ²² synů jiného Kalama a Óna 725, synů Jerechových 345, ²³ synů Senáových 3.330.

²⁴ Kněží: synů Idda, syna Jéšouva, se syny Anasibovými 982, synů Imerových 1.052, ²⁵ synů Pašchúrových 1.247, synů Charimových 1.017.

²⁶ Levité: synů Jéšuy a Kadmiela a Bany a Súdía 74.

²⁷ Chrámoví zpěváci: synů Asafových 128.

²⁸ Vrátní: synů Šalúmových, synů Aterových, synů Talmónových, synů Akúbových, synů Chatítových, synů Sobajových, všech dohromady 139.

²⁹ Chrámoví otroci: synové Esauovi, synové Chasúfovi, synové Tabaótovi, synové Kérosovi, synové Sáhovi, synové Padónovi, synové Lebánovi, synové Chagábovi, ³⁰ synové Akúbovi, synové Útovi, synové Kétabovi, synové Chágabovi, synové Sibajovi, synové Chananovi, synové Katúovi, synové Gedúovi, ³¹ synové Jairovi, synové Dajsanovi, synové Noébovi, synové Chasebovi, synové Gazérovi, synové Uzovi, synové Finoa, synové Asarovi, synové Bastaje, synové Asnovi, synové Máního, synové Nafisovi, synové Akúfovi, synové Akíbovi, synové Ašúrovi, synové Farakímovi, synové Baslútovi, ³² synové Meddovi, synové Kúfovi, synové Charejovi, synové Barchovi, synové Serarovi, synové Nasiho, synové Atífa. ³³ Synové služebníků Šalomounových: synové Asafiótovi, synové Perúdovi, synové Jaelovi, synové Lozónovi, synové Isdaélovi, synové Šefatjášovi, ³⁴ synové Chagiovi, synové Pókereta Sebjimského, synové Sarótiovi, synové Masiovi, synové Gásovi, synové Addovi, synové Súbovi, synové Aferovi, synové Baródovi, synové Šafatovi, synové Amónovi. ³⁵ Všech chrámových otroků a synů Šalomounových služebníků bylo 372.

³⁶ Tito vyšli z Tel-melachu a Tel-charši; jejich předáci byli Charad, Adan a Amar. ³⁷ Nemohli však prokázat, že jejich otcovský rod a původ je z Izraele: Synů Dalana, syna Túbanova a synů Nekódoových 652. ³⁸ Z kněží, kteří se ke kněžství chtěli připojit, ale nebyli nalezeni v *záznamech*: synové Chobajášovi, synové Kósovi, synové Joddy, který si vzal za manželku Augiu z dcer Barzilajových a byl nazýván jeho jménem. ³⁹ Jejich rodové zápisy byly hledány v seznamech, ale nebyly nalezeny; byli proto vyloučeni z kněžské služby. ⁴⁰ Nehemjáš a Atarjáš jim řekli, aby se nepodíleli na svatých věcech, dokud nepovstane velekněz, který by mohl objasnit pravdu.

⁴¹ Všech úhrnem bylo z Izraele od dvanáctiletých výše

42.360, kromě otroků a otrokyň; otroků a otrokyň *bylo* 7.337, zpěvaček a zpěváků 245; 42 velbloudů *měli* 435, koní 7.036, mezků 245, tažného dobytka 5.525 kusů.

43 *Někteří* z předáků otcovských rodů, když dorazili k chrámu Božímu od Jeruzaléma, slíbili, že budou stavět ten dům na jeho místě podle své možnosti 44 a že budou odvádět do svatě pokladnice na dílo tisíc hřiven zlata, pět tisíc hřiven stříbra a sto kněžských rouch. — 45 I usadili se kněží a levité a *ostatní* z lidu v Jeruzalémě i v zemi, také zpěváci a vrátní i celý Izrael ve svých městěčkách.

Obnova oltáře

46 Když nastal sedmý měsíc a všichni Izraelci už bydleli ve svých *domovech*, sešli se jednomyslně na prostranství při první východní bráně. 47 Tu povstal Jéšua, syn Jósadakův, a jeho bratří, kněží, a Zerubábel, syn Šealtielův, a jeho bratří, a vzdělali oltář Boha Izraele, 48 aby na něm přinášeli zápalné oběti, jak je výslovně nařízeno v knize Mojžíše, muže Božího. 49 Tu se proti nim srotili lidé z jiných pronárodů země. Oni však oltář postavili na jeho místě, ačkoli ostatní je nepřátelsky napadali, a přinášeli Hospodinu oběti ranní i večerní i zápalné oběti ve stanovený čas. 50 Slavili též svátek stánků, jak se přikazuje v Zákoně a přinášeli každodenní oběti, jak náleželo, 51 také ustavičné obětní dary a oběti sobotní a při novoluní a při všech svátcích, které se slaví. 52 A ti, kdo učinili Bohu slib, od novoluní sedmého měsíce začali přinášet Bohu oběti, ačkoli Boží chrám ještě nebyl postaven. 53 Rádi dávali peníze, pokrmy a nápoje kameníkům a tesařům, i vozy Sidóncům a Týřanům, aby dopravili z Libánu cedrové dřevo a připravili prámy do přístavu v Jařě podle příkazu perského krále Kýra. 54 Druhého roku druhého měsíce přišel do chrámu Božího v Jeruzalémě Zerubábel, syn Šealtielův, a Jéšua, syn Jósadakův, i jejich bratří, kněží a levité, a všichni, kteří přišli ze zajetí do Jeruzaléma. 55 Položili základ k chrámu Božímu o novoluní druhého měsíce druhého roku po příchodu do Judska a do Jeruzaléma. 56 Ustanovili levity od dvacetiletých nad dílem Hospodinovým. I povstal Jéšua a jeho synové a bratří, jeho bratr Kadmiél a synové Jéšua, Émadabún a synové Jódy, syna Iljadúnova, se sy-

[47—62] // Ezd 3,1—13 (50) Lv 23,33—36,39—43 (63—71) // Ezd 4,1—5

ny a bratry; všichni levité jednomyslně dohlíželi na práce v Božím domě. 57 Zedníci stavěli chrám Hospodinův, kněží oblečení v roucha stáli s hudebními nástroji a polnicemi a levité, synové Asafovi, měli cymbály, zpívali Hospodinu a chválili *ho* podle *nařízení* Davida, krále Izraele. 58 Hlasitými chvalozpěvy vyznávali, že Hospodinova dobrota a sláva *trvají* navěky v celém Izraeli. 59 Všechn lid troubil na polnice a mocně velebil chvalozpěvy Hospodina za obnovu domu Hospodinova. 60 Tu přišli *někteří* z kněží a levitů a z předáků otcovských rodů, starci, kteří viděli *stát* ještě předešlý dům. Přišli k stavbě tohoto domu s velkým nářkem a pláčem, 61 jiní *zase* mocným hlasem polnic *projevovali* radost. 62 Místy nebylo slyšet polnice pro nárek lidu — a přece celý dav mohutně troubil na polnice, až se to do daleka rozléhalo.

Přerušení stavby

63 Když uslyšeli nepřátelé pokolení Judova a Benjamínova zvuk polnic, přišli vyzvídat, co *to* znamená. 64 Dozvěděli se, že *navrátilci* ze zajetí budují chrám Hospodinu, Bohu Izraele. 65 Přistoupili tedy k Zerubábelovi a Jéšua i k předákům otcovských rodů a navrhli jim: „Budeme stavět s vámi. 66 Stejně jako vy posloucháme vašeho Pána a obětujeme mu už od doby asyrského krále Asbasareta I, který nás sem přesídlil.“ 67 Zerubábel a Jéšua i předáci otcovských rodů Izraele jim odpovídali: 68 „To není vaše a naše společná věc budovat dům Hospodinu, našemu Bohu. My sami *jej* budeme budovat Hospodinu, Bohu Izraele, jak nám přikázal perský král Kýros.“ 69 Tu pronárody v zemi *začaly* utlačovat ty, kteří byli v Judsku, a bránily jim v díle budování; 70 lstí, pletichařením a obviňováním zabránily dokončit stavbu po všechem čas života krále Kýra. 71 Tak zdržely stavbu do druhého roku království Dareiova.

6 1 Ve druhém roce Dareiovy vlády prorokovali proroci Ageus a Zacharjáš, syn Idův, Judejcům, kteří byli v Judsku a v Jeruzalémě, ve jménu Hospodina, Boha Izraele. 2 Tu povstali Zerubábel, syn Šealtielův, a Jéšua, syn Jósadakův, a začali stavět dům Hospodinův v Jeruzalémě. S nimi byli proroci Hospodinovi, kteří jim pomáhali. 3 V téže době se k nim dos-

1 Zkomolené jméno; zřejmě míněn Šalmaneser (2Kr 17).

tavili Tatenaj, místodržitel Koilé Sýrie a Foiníkie, a Šetar-bóznaj se svými společníky a zeptali se jich: 4 „Na čí rozkaz stavíte tento dům a dokončujete střechu a všechno ostatní? Kdo jsou ti stavitelé, kteří to provádějí?“ 5 Starší judští však našli milost, že Hospodin vzhlédl na *navrátilce* ze zajetí, 6 takže jim nebylo bráněno v stavbě od chvíle, kdy na ně bylo odesláno udání Dareiovi až do jeho odpovědi.

7 Přípis, který Dareiovi napsali a odeslali Tatenaj^k, místodržitel Sýrie a Foiníkie, a Šetar-bóznaj a jejich druhové, úředníci v Sýrii a Foiníkii: 8 „Králi Dareiovi pozdrav! Nechtě je známo králi, našemu pánu, že jsme se vydali do země judské, a když jsme přišli do města Jeruzaléma, přistihli jsme starší judských navrátilců ze zajetí, jak stavějí v městě Jeruzalémě dům Hospodinu veliký a nový, z hladce otesaných kvádrů, a právě kladou trámy do zdí. 9 To dílo se dalo se spěchem a dařilo se pod rukama. Se vši slávou a pečlivostí je dokončují. 10 Tu jsme se tázali těch starších: »Kdo vám poručil stavět tento dům a klást k tomu základ?« 11 Tázali jsme se jich, abychom ti to oznámili a abychom ti sepsali vedoucí osoby. Proto jsme od nich žádali jmenný seznam jejich představených. 12 Oni nám odpověděli: »Jsme služebníci Hospodina, Stvořitele nebe a země. 13 Tento dům byl vybudován i dokončen před mnohými lety izraelským králem, velikým a mocným. 14 Potom naši otcové rozhořčovali svými hříchy Hospodina, *Boha* Izraele, který je v nebesích. I vydal je do moci Nebúkadnesara, krále babylónského, krále Kaldejců. 15 Ten dal zbořit a vypálit tento dům a lid odvést do zajetí do Babylóna. 16 V prvním roce Kýrovy vlády nad babylónskou zemí rozhodl král Kýros, aby byl tento dům *znovu* postaven. 17 Svaté nádoby, zlaté a stříbrné, které z tohoto domu v Jeruzalémě odnesl Nebúkadnesar a které vnesl do vlastního chrámu, vynesl král Kýros z chrámu v Babylóně a předal je Zerubábelovi, *vlastně* místodržiteli Šéšbasarovi, 18 a přikázal mu, aby všechny ty nádoby přenesl a uložil v chrámu v Jeruzalémě, a tento chrám Hospodinův že má být zbudován na tomto místě. 19 Tehdy Šéšbasar po svém příchodu položil základy domu Hospodinova v Jeruzalémě; od té doby stavba trvá dodnes a ještě neskončila.« 20 Nyní tedy, uznáš-li, králi, za vhodné, nech nahlédnout do královského

^k V O' zkomoleně Sisinés (i dál).

archivu *našeho* pána a krále v Babylóně. 21 Najde-li se *doklad* o tom, že se dům Hospodinův v Jeruzalémě staví z rozhodnutí krále Kýra a uzná-li náš pán a král za vhodné, nechť nám o tom podá zprávu.“

Dokončení stavby

22 Král Dareios hned přikázal nahlédnout do královských archivů uložených v Babylóně, *ale až* na hradě v Ekbatanech v médské zemi byl nalezen svazek, v němž bylo poznamenáno toto: 23 „Prvního roku Kýrovy vlády král Kýros rozkázal, aby byl vystavěn dům Hospodinův v Jeruzalémě, aby tam obětovali na neustálém ohni. 24 Jeho výška nechť je šedesát loket i šířka šedesát loket, *má pozůstávat* ze tří místností z otesaného kamene a z jedné místnosti z nového domácího dřeva; náklad na stavbu se bude hradit z domu krále Kýra. 25 Svaté nádoby domu Hospodinova, zlaté a stříbrné, které vynesl Nebúkadnesar z jeruzalémského domu a přinesl do Babylóna, nechť jsou navráceny do domu v Jeruzalémě; kde byly uloženy *předtím*, tam budou vloženy nazpět.“ 26 Král poručil Tatenajovi, místodržiteli Sýrie a Foiníkie, a Šetar-bóznajovi i jejich druhům, úředníkům ustanoveným v Sýrii a Foiníkii, dbát na to, aby nechali na pokoji toto místo a umožnili tak Zerubábelovi, služebníku Hospodinovu a místodržiteli Judska, i judským starším budovat onen dům Hospodinův na tom místě. 27 „A já poručím dostavět *jej* a dohlédnout, aby se pomáhalo judským *navrátilcům* ze zajetí, dokud nebude Hospodinův dům dokončen. 28 Z daní odvedených v Koilé Sýrii a Foiníkii se těmito lidem budou ochotně odvádět potřebné obnosy na oběti Hospodinu *do rukou* místodržitele Zerubábel: na býčky, berany a ovce, 29 podobně i na obilí, sůl, víno a olej, ustavičně každého roku, jak kněží uvedou denní spotřebu, bez dohadování, 30 aby přinášeli úlitby Nejvyššímu Bohu za krále a *jeho* děti a modlili se za jejich život. 31 Dále poručím, přestoupí-li někdo něco z těchto příkazů a předpisů nebo *je* zruší, aby byl vzat dřevěný *trám* z jeho domu a aby na něm byl oběšen a jeho majetek aby připadl králi. 32 Sám Hospodin, jehož jméno je tam vzýváno, nechť zničí každého krále i národ, který by vztáhl ruku, aby činil překážky *stavbě* domu Hospodinova v Jeruzalémě nebo *jej*

poškozoval. ³³ Já, král Dareios, jsem rozhodl, aby se pečlivě jednalo podle tohoto *dopisu*."

7 ¹ Tatenaj, místodržitel Koilé Sýrie a Foiníkie, a Šetar-bóznaj a jeho druhové uposlechli nařízení krále Dareia ² a dohlíželi na svaté dílo co nejpečlivěji a pomáhali při tom judským starším a dozorcům svatyně. ³ Svaté dílo se dařilo, jak prorokovali proroci Ageus a Zacharjáš. ⁴ Stavbu dokončili podle příkazu Hospodina, Boha Izraele, ⁵ a podle výnosu Kýra, Dareia a Artaxerxa, králů perských. Svatý dům byl dokončen dvacátého třetího dne měsíce adaru v šestém roce *kralování* krále Dareia. ⁶ Synové Izraele, kněží, levité a ostatní *navrátilci* ze zajetí, kteří se připojili, jednali podle *ustanovení* knihy Mojžíšovy: ⁷ Přivedli k posvěcení Hospodinova chrámu sto býčků, dvě stě beranů, čtyři sta beránků, ⁸ a za hřích celého Izraele dvanáct kozlů, podle počtu dvanácti představitelů izraelských kmenů. ⁹ Kněží a levité, oblečení v *obřadní* roucha, se postavili podle *svých* tříd při službách Hospodina, Boha Izraele, podle *ustanovení* knihy Mojžíšovy, a rovněž vrátili u každého vchodu.

Nový hod beránka

¹⁰ Potom slavili synové Izraele, narození v zajetí, čtrnáctého dne prvního měsíce hod beránka; kněží se očistili a zároveň i levité. ¹¹ Synové *narození* v zajetí nebyli totiž posvěceni. Levité se proto posvětili spolu s nimi ¹² a obětovali velikonočního beránka pro všechny syny *narozené* v zajetí, a pro své bratři kněze i pro sebe. ¹³ I jedli synové Izraele, kteří *se vrátili* ze zajetí, všichni, kdo se oddělili od ohavností pronárodů v zemi a hledali Hospodina. ¹⁴ Slavili svátek nekvašených chlebů po sedm dní a radovali se před Hospodinem, ¹⁵ protože změnil záměr krále asyrského v jejich prospěch, aby posílil jejich ruce pro dílo Hospodina, Boha Izraele.

(7,1) Ezd 6,13 (3) Ag 1,12—15 Za 1,16 (5) :2Pa 36,23 Ezd 6,15 (10—15) // Ezd 6,19—22

PŘÍCHOD EZDRÁŠŮV

Přízeň Artaxerxova

8 ¹ Po těchto událostech za králování perského krále Artaxerxa přišel Ezdráš, syn Serajáše, syna Azarjáše, syna Chilkijáše, syna Šalúma, ² syna Sádoka, syna Achitúba, syna Amarjáše, syna Uzího, syna Bukího, syna Abíšúy, syna Pinchasa, syna Eleazara, syna Árona, prvního kněze. ³ Tento Ezdráš přišel z Babylóna. Byl znalec Zákona, zběhlý v Zákoně Mojžíšově, který vydal Bůh Izraele. ⁴ Král jej zahrnul slávou, neboť si získal jeho přízeň ve všem, oč žádal. ⁵ Spolu s ním přišli sedmého roku kralování Artaxerxova také někteří z Izraelců, kněží, levitů, chrámových zpěváků, vrátných a chrámových otroků. Do Jeruzaléma přišli pátého měsíce sedmého roku *jeho* kralování. ⁶ Z Babylóna vyšli o novoluní prvního měsíce a o novoluní pátého měsíce přišli do Jeruzaléma, neboť Hospodin jim způsobil příznivou cestu. ⁷ Ezdráš totiž vynakládal své mnohé vědomosti na to, aby nic neopomenul z Hospodinova Zákona a přikázání *a aby* naučil celý Izrael všem nařízením a řádům.

⁸ Od krále Artaxerxa došlo písemné nařízení Ezdrášovi, knězi a předčitateli Hospodinova Zákona, jehož opis je zde uveden: ⁹ „Král Artaxerxes knězi a předčitateli Hospodinova Zákona Ezdrášovi pozdrav! ¹⁰ Usoudil jsem, že bude lidumilné, nařídím-li, aby ti, kdo v mém království jsou z národa judského, včetně kněží a levitů, a dobrovolně se k tomu rozhodnou, odcestovali s tebou do Jeruzaléma. ¹¹ Všichni, kdo tedy mají takový úmysl, ať spolu vyrazí, jak jsem ustanovil já a mých sedm přátel a rádců. ¹² Nechtě dohlédnou na věci v Judsku a Jeruzalémě ve shodě s tím, co má *Ezdráš psáno* v Hospodinově Zákoně. ¹³ Ať také odnesou do Jeruzaléma dary Hospodinu, *Bohu* Izraele, které jsem slíbil já a *moji* přátelé, rovněž všechno zlato a stříbro, které by se našlo v babylónské krajině *a patří* Hospodinu do Jeruzaléma, i s tím, co bylo darováno od tohoto národa pro chrám Hospodina, jejich *Boha*, v Jeruzalémě. ¹⁴ Zlato a stříbro ať je shromažďováno na býčky, berany a beránky a na vše, co patří k obětem, ¹⁵ aby mohli přinášet oběti na oltáři Hospodina, svého *Boha* v Jeruzalémě. ¹⁶ A všechno, co budeš chtít spolu se svými bratřími udělat se *zbývajícím* zlatem a stříbrem, vykonej podle vůle svého Boha. ¹⁷ Svaté nádoby

Hospodinovy, které se ti předávají, jsou pro potřebu chrámu tvého Boha, který je v Jeruzalémě. ¹⁸ Ostatní výdaje na to, co bys potřeboval pro chrám svého Boha, uhradíš z královské pokladny. ¹⁹ Já, král Artaxerxes, jsem přikázal strážcům pokladnic v Sýrii a Foiníki, aby knězi a předčitateli Zákona Boha Nejvyššího ochotně dali vše, pro co si pošle, až do jednoho sta talentů stříbra, ²⁰ podobně i do sta kórů pšenice a sta sudů vína, soli pak jakékoli množství. ²¹ Vše ať se Nejvyššímu Bohu koná svědomitě, podle Božího Zákona, aby se nerozhněval na království krále a jeho synů. ²² Oznamuje se vám také, že žádnému knězi ani levitovi, zpěváku, vrátnému, chrámovému otroku či zřízenci chrámu nebude předepsáno žádné zdanění ani dávky, a že žádný nemá pravomoc jim něco uložit. ²³ Ty pak, Ezdráši, podle moudrosti svého Boha ustanovíš správce a soudce, aby soudili po celé Sýrii a Foiníki všechny, kdo znají Zákon tvého Boha, a aby vyučovali ty, kteří mu nerozumějí. ²⁴ Všichni, kdo by přestupovali Zákon tvého Boha a zákon královský, budou spravedlivě a přísně potrestáni buď smrtí nebo trestem pokuty nebo vyhnáním.

Péče Ezdrášova o kněze

²⁵ Nato řekl Ezdráš, znalec Zákona: „Požehnaný buď jediný Hospodin, jenž vložil do srdce králi, aby oslavil jeho dům v Jeruzalémě, ²⁶ a mne obdařil ctí před králem a jeho rádci a všemi jeho přáteli a velmoži. ²⁷ Pomáhal mi Hospodin, můj Bůh, proto jsem mohl neohroženě shromáždit z Izraele muže, kteří by šli se mnou.

²⁸ A toto jsou ti předáci podle svých otcovských rodů a údělů, kteří se mnou vyšli z Babylóna za kralování krále Artaxerxa ¹: ²⁹ z Pinchasových synů Geršóm, z Ítamarových synů Gamael, z Davidových synů Chatúš, syn Šenkajáše; ³⁰ z Pareošových synů Zekarjáš a spolu s ním podle soupisu sto padesát mužů; ³¹ z Pachat-moábových synů Eljóenaj, syn Zerahjášův, a s ním dvě stě mužů; ³² ze Zatoéových synů Šekanjáš, syn Jachazelův, a s ním tři sta mužů. Z Adínových synů Ebed, syn Jónatanův, a s ním dvě stě padesát mužů; ³³ z Élamových synů Ješajáš, syn Ataljášův, a s ním sedmdesát mužů; ³⁴ z Šefatjášových synů Zebadjáš, syn Míkaelův, a s ním sedmdesát mužů; ³⁵ z Jóabových synů Óbadjáš, syn Je-

¹ Pokud neuvádí O' jména odlišná, je jejich podoba udána podle Ezd 8.

chielův, a s ním dvě stě dvanáct mužů; ³⁶ z Šelómítových synů syn Jósifjášův a s ním sto šedesát mužů; ³⁷ z Bébajových synů Zekarjáš, syn Bébajův, a s ním dvacet osm mužů; ³⁸ z Azgádových synů nejmladší Jóchanan a s ním sto deset mužů; ³⁹ z Adonikamových synů ti poslední. Jejich jména jsou: Elípelet, Jeiel, Šemajáš, a s nimi sedmdesát mužů; ⁴⁰ z Bigvajových synů Útaj, který byl syn Istalkúra, a s ním sedmdesát mužů.

⁴¹ Shromáždil jsem je u řeky Théry. Tam jsme tábořili tři dny. Když jsem je všechny přehlížel, ⁴² nenalezl jsem mezi nimi žádného kněze nebo levitu. ⁴³ Poslal jsem tedy k Elfezerovi, Idúelovi, Maasmovi, Elnátanovi, Šemjášovi, Jaríbovi, Nátanovi, Ennátanovi, Zekarjášovi a Mešulamovi, předákům a učencům. ⁴⁴ Vzkázal jsem jim, aby zašli k Idovi, předáku v místě, kde byla pokladnice. ⁴⁵ Uložil jsem jim, aby promluvili s Idem a jeho bratřími a se strážci pokladnice v tom místě, ať nám pošlou muže schopné vykonávat kněžství v domě Hospodina, našeho Boha. ⁴⁶ Díky zásahu mocné ruky Hospodina, našeho Boha, přivedli nám učené muže ze synů Machlího, syna Léviho, syna Izraelova, a to Šerebjáše s jeho syny a bratry, celkem osmnáct mužů, ⁴⁷ dále Chašabjáše a Anúna s bratrem Osajášem z Chananjášových synů a jejich syny, celkem dvacet mužů, ⁴⁸ a dvě stě dvacet chrámových otroků, které dal David a předáci k službě levitům. Ti všichni byli uvedeni v soupisu jmen. ⁴⁹ Tam jsem vyhlásil před Hospodinem, naším Bohem, mladíkům púst, ⁵⁰ abychom si u něho vyprosili příznivou cestu pro sebe i pro naše děti, které byly s námi, i pro dobytek. ⁵¹ Ostýchal jsem se totiž požádat krále o pěší nebo jízdní doprovod pro bezpečnou cestu před našimi nepřáteli. ⁵² Řekli jsme králi, že ty, kdo hledají Hospodina, našeho Boha, ochrání jeho síla ke všemu dobrému. ⁵³ Proto jsme o to znovu prosili Hospodina, našeho Boha, a dosáhli jsme jeho milosti. ⁵⁴ Pak jsem z předáků kněžských tříd oddělil dvanáct mužů: Šerebjáše, Chašabjáše a s nimi deset mužů z jejich bratří. ⁵⁵ Odvážil jsem jim stříbro a zlato a předal svaté nádoby z domu Hospodina, našeho Boha, i to, co daroval král a jeho rádci a velmožové i celý Izrael. ⁵⁶ Odvážil a předal jsem jim šest set padesát talentů stříbra, stříbrné nádoby o váze sta talentů, sto talentů zlata, dvacet zlatých koflíků a dvanáct bronzových předmětů z výborného bronzu, které se leskly jako zlato. ⁵⁷ Přitom jsem jim řekl: „Jste svatí Hospodinu i tyto předměty

jsou svaté, toto stříbro a zlato je záslibný *dar* Panovníku Hospodinu, *Bohu* našich otců. ⁵⁸ Bedlivě je strážte, dokud je nepředáte předákům kněžských a levitských tříd a předákům otcovských rodů Izraele v Jeruzalémě v komorách domu Hospodina, našeho *Boha*. ⁵⁹ Kněží a levité převzali stříbro a zlato a nádoby, které *potom* v Jeruzalémě vnesli do Hospodinova chrámu.

⁶⁰ Dvanáctého dne prvního měsíce jsme se vydali od řeky Thery *na cestu* do Jeruzaléma pod *ochranou* mocné ruky Hospodina, našeho *Boha*, který nás cestou uchránil před každým nepřítelem. Přišli jsme do Jeruzaléma. ⁶¹ Po třech dnech zde bylo stříbro a zlato odváženo v domě Hospodina, *našeho Boha*, a předáno knězi Meremótovi, *synu* Urijášovu, ⁶² za přítomnosti Eleazara, *syna* Pinchasova, a za přítomnosti levitů Józabada, *syna* Jéšuova, a Nóadjáše, *syna* Sabanova, všechno podle počtu a váhy. Současně byla váha každého předmětu i zapsána. ⁶³ Potom ti, kdo se vrátili ze zajetí, obětovali Bohu Izraele, Hospodinu, tuto oběť: dvanáct býčků za celého Izraele, devadesát šest beranů, sedmdesát dva beránky, dvanáct kozlů *v oběť* za záchranu, to všechno *jako* oběť pro Hospodina. ⁶⁴ Královská nařízení odevzdali královským správcům a místodržitelům Koilé Sýrie a Foiníkie, a ti měli ve vážnosti národ i Hospodinův chrám.

Odloučení od pohanů

⁶⁵ Po těchto událostech přišli ke mně předáci a oznámili *mi*: ⁶⁶ „Izraelský národ ani předáci ani kněží a levité se neoddělili od cizích pronárodů země a jejich nečistot: od Kenanců, Chetejců, Perizejců, Jebúsejců, Moábců, Egypťanů a Edómců. ⁶⁷ Oženili se s jejich dcerami jak oni, tak i jejich synové. Tak se smísilo svaté símě s cizími pronárody země. Předáci a velmožové měli na této svévolnosti podíl od samého začátku.“ ⁶⁸ Jak jsem to uslyšel, roztrhl jsem svůj oděv i svaté roucho, rval si vlasy a vousy a seděl jsem vážný a zarmoucený. ⁶⁹ Když jsem truchlil nad tou svévolí, shromáždili se ke mně ti, kteří se dali pohnout řečí Hospodina, *Boha* Izraele. Tak smutně jsem seděl až do večerní oběti. ⁷⁰ Tehdy jsem se zdvihl z půs-

^m Snad šlo o zbytky obou bronzových sloupů, které stály před vchodem do Šalomounova chrámu (sr Ezd 8,27).

(8,1—64) // Ezd 7,1—8,36 (61n) Ezd 8,33n (66) Ezd 9,1 (67n) Ezd 9,2n (80) : Lv 18,25.27 (81n) Ex 34,15n Dt 7,1—3 (88) Ezd 10,1

tu a s roztrženým oděvem i svatým rouchem jsem klesl na kolena, vztáhl ruce k Hospodinu a modlil se: ⁷¹ „Hospodine, stydím se a hanbím před tvou tvář. ⁷² Naše hříchy se nahromadily nad naše hlavy, naše viny sahají až do nebe. ⁷³ Od doby našich otců až dodnes jsme ve velikém hříchu. ⁷⁴ Pro naše hříchy a pro hříchy našich otců jsme byli spolu se svými bratřími, se svými králi a kněžími vydáni králům *cizích* zemí pod meč, do zajetí a v loupež s hanbou až do dnešního dne. ⁷⁵ A jak velikého slitování se nám nyní od tebe dostalo, Hospodine, že jsi nám zachoval kořen a jméno na svém svatém místě! ⁷⁶ Zase jsi dal vzejít záři *nad* námi v domě Hospodina, našeho *Boha*, a dopřál jsi nám pokrmu i v čase naší poroby. ⁷⁷ Když jsme byli v otroctví, Hospodin, náš *Bůh*, nás neopustil, ale způsobil, že jsme byli v přízni u perských králů, ⁷⁸ že nám poskytli stravu a že povznegli chrám Hospodina, našeho *Boha*, probudili *k životu* sijónskou pustinu a poskytli nám pevnou ochranu v Judsku a Jeruzalémě. ⁷⁹ Co teď řekneme, Hospodine, když jsme toto všechno dostali? Přestoupili jsme tvá nařízení, která jsi světil svým služebníkům prorokům, když jsi pověděl: ⁸⁰ »Země, kterou si přicházíte dědičně zabrat, je země znečištěná cizími pronárody té země, neboť ji naplnili svou nečistotou. ⁸¹ Proto nedávejte své dcery jejich synům a jejich dcery neberte pro své syny. ⁸² Neuzavírejte s nimi žádnou *smlouvu* pokoje, abyste, až zesílíte, jedli dobré věci té země, a abyste ji navěky získali k dědičnému užívání pro své syny.« ⁸³ Ano, všechno, co nás potkalo *zlého*, stalo se pro naše zlé činy a pro naše velké hříchy. ⁸⁴ Ale ty, Hospodine, jsi nám ulehčil *trest* za naše hříchy a daroval jsi nám takový kořen. Jenže my jsme se znovu uchýlili a přestoupili jsme tvůj Zákon tím, že jsme se smísili s nečistotou pronárodů té země. ⁸⁵ Neměl by ses rozhněvat na nás a zahubit nás tak, aby zanikl kořen i símě i naše jméno? ⁸⁶ Hospodine, *Bože* Izraele, ty jsi věrný; *jen proto* trvá náš kořen až dodnes. ⁸⁷ Hle, stojíme *tu* teď se svými svévolnostmi před tvou tvář a nemohli bychom před tebou obstát s tím, co jsme učinili.“

Zákaz smíšených sňatků

⁸⁸ Zatímco se Ezdráš modlil a vyznával *vinu* a s pláčem se vrhl na zem před chrámem, shromáždil se k němu veliký dav z Jeruzaléma, muži, ženy i mládež, a *celé* to množství se dalo do usedavého pláče. ⁸⁹ Tu zvolal Jekonjáš, syn Jechielův,

jeden z Izraelců, a řekl: „Ezdráš, zhřešili jsme proti Hospodinu, když jsme se oženili s cizinkami z pronárodů té země, ale ještě je pro Izraele naděje. ⁹⁰ Dejme Hospodinu přísežné ujištění, že vyženeme všechny naše ženy, které jsou cizího původu, i s jejich dětmi, jak jsi rozhodl spolu s těmi, kteří jsou poslušni Hospodinova Zákona. ⁹¹ Povstaň a vykoněj to! Záleží teď na tobě. My budeme stát při tobě; jen jedne rozhodně.“ ⁹² Ezdráš tedy vstal a zavázal přísahou předáky kněžských a levitských tříd celého Izraele, že tak učiní. A oni přísahali.

9 ¹ Potom Ezdráš opustil chrámové nádvoří a odebral se do komory Jóchanana, syna Eljašibova. ² Zde přenocoval. Neokusil chleba, ani se nenapil vody, ale truchlil nad velkými nepravostmi množství svého lidu. ³ Po celém Judsku byla rozhlášena výzva ke všem navrátilcům ze zajetí, aby se shromáždili v Jeruzalémě. ⁴ Kdo by se do dvou nebo tří dnů nedostavil podle rozhodnutí starších postavených v čelo, bude vyloučen z pospolitosti navrátilců ze zajetí a celý jeho majetek jako klatý připadne chrámu.

⁵ Do tří dnů se tedy shromáždili do Jeruzaléma ti, kdo byli z kmene Judova a Benjamínova. Bylo to dvacátého dne devátého měsíce. ⁶ Všechno množství se usadilo na chrámovém nádvoří. Chvěli se zimou, protože již nastalo období deštů. ⁷ Ezdráš povstal a promluvil k nim: „Spáchali jste nepravost. Oženili jste se s ženami cizinkami a tak jste rozhojnili hřích Izraele. ⁸ Nyní vyznejte vinu a vzdejte chválu slávy Hospodina, Boha našich otců. ⁹ Jednejte podle jeho vůle a oddělte se od pronárodů v zemi a od žen cizinek.“ ¹⁰ Všechno množství lidu hlasitě zvolalo: „Uděláme, jak jsi řekl“, ¹¹ dodávali však: „Je nás tu velmi mnoho a k tomu je doba deštů. Nemůžeme tu stát prokřehlí, takhle nic nepořídíme. To není záležitost na jeden nebo dva dny, vždyť v této věci nás zhřešilo mnoho. ¹² Ať předáci zastupují celé množství lidu a ať se všichni, kdo s námi bydlí a mají ženy cizozemky, dostaví ve stanovený čas ¹³ se staršími a soudci podle míst, abychom odvrátili Hospodinův hněv, který na nás dopadl. ¹⁴ Jónatan, syn Asáelův, a Jachzejáš, syn Tikvův, tím byli pověřeni, a Mešulám, Lévi a Šabetaj měli spolurozhodovat. ¹⁵ Navrátilci pak jednali podle toho rozhodnutí. ¹⁶ Kněz Ezdráš si vybral muže, předáky otcovských rodů, každého jmenovitě, a zasedli spolu o novoluní desátého měsíce, aby tu věc vyšetřili. ¹⁷ Šetření

bylo důsledně provedeno u všech mužů, kteří měli ženy cizinky, a skončilo o novoluní měsíce prvního.

¹⁸ Našli se i kněží, kteří se připojili k pronárodům a měli ženy cizinky: ¹⁹ Ze synů Jěšuy, syna Jósadakova, a z jeho bratří Maesejáš, Eliezer, Jarib a Jódan. ²⁰ Podáním ruku slíbili, že vyženou své ženy, a na usmíření obětovali berany za své provinění. ²¹ Ze synů Imerových Chanani, Zebadjáš a Manés, Šemajáš, Jechiel a Azarjáš. ²² Ze synů Paščúrových Eljóenaj, Maesejáš, Jišmael, Netaneel, Ōkidél a Saltas. ²³ Z levitů Józabad, Šimei a Kelajáš (zvaný též Kelíta), Petachjáš, Ōúdáš a Jónáš. ²⁴ Z chrámových zpěváků Eljašib a Bakchúr. ²⁵ Z vrátných Šalum a Tolban, ²⁶ z ostatního Izraele z Pareóšových synů Jeremjáš, Jizijáš, Malkijáš, Mijamin, Eleazar, Asibjáš a Benajáš. ²⁷ Z Élamových synů Matanjáš, Zekarjáš, Jezríel, Ōbadjáš, Jeremót a Elijáš. ²⁸ Ze synů Zamotových Eljáda, Eljašim, Otonjáš, Jeremót, Zabad a Zedarjáš. ²⁹ Ze synů Bebajových Jóchanan, Chananjáš, Zabaj a Ematis. ³⁰ Ze synů Maniho Ōlam, Mamúch, Jedajáš, Jašúb, Asáel a Jeremót. ³¹ Ze synů Adiho Naatos, Maesejáš, Lakúnos, Naidos, Beskaspasmys, Sestel, Balnúos a Menašé. ³² Ze synů Ananových Eljóna, Asajáš, Malkijáš, Šebajáš a Šimeón Chosamaj. ³³ Ze synů Chašúmových Maltenaj, Matitjáš, Sabanaj, Elípelet, Menašé a Šimef. ³⁴ Ze synů Baního Jeremjáš, Momdios, Maeros, Jóel, Mamdaj a Pedjáš, Anós, Karabasion, Eljašib, Mamnitanimos, Eliasis, Banús, Eljalis, Someis, Šelemjáš, Netanjáš. Ze synů Ezórových Sesis, Ezril, Azaél, Samatos, Zambris, Jósef. ³⁵ Ze synů Noomových Mazitjáš, Zebadjáš, Édais, Jóel a Benajáš. ³⁶ Ti všichni žili s ženami cizinkami. Propustili je i s dětmi.

Četba Zákona

³⁷ Kněží a levité a ostatní z Izraele se usadili v Jeruzalémě a v celé zemi. Když nastalo novoluní sedmého měsíce, byli již Izraelci ve svých domovech. ³⁸ Tehdy se svorně všichni shromáždili na prostranství u východní chrámové brány. ³⁹ Vyzvali velekněze a předčitatele Zákona Ezdráše, aby přinesl Mojžíšův Zákon vydaný Hospodinem, Bohem Izraele. ⁴⁰ Velekněz Ezdráš přinesl Zákon celému tomu množství mužů i žen a všem kněžím, aby o novoluní sedmého měsíce Zákon poslouchali. ⁴¹ Četl jej na prostranství před chrámovým vcho-

dem od úsvitu až do poledne mužům i ženám a všechno to množství pozorně poslouchalo Zákon. ⁴²Kněz a předčítatel Zákona Ezdráš stál na dřevěné kazatelně, kterou zhotovili. ⁴³Po jeho pravici se postavili Matitjáš, Šema, Chananjáš, Azarjáš, Urijáš, Chizkijáš, Baalšem ⁴⁴a po levici Pedajáš, Míšael, Malkijáš, Lótašúb, Nebarjáš a Zekarjáš. ⁴⁵Ezdráš pozvedl knihu Zákona před tím množstvím lidu — stál totiž na čestném místě v čele všech. ⁴⁶Když rozvínoval Zákon, všichni uctivě stáli. Ezdráš dobrořečil Hospodinu, Bohu Nejvyššímu, Bohu zástupů všemocnému. ⁴⁷Na to celé množství lidu zvolalo „Amen!“, klaněli se Hospodinu, pozdvíhovali ruce vzhůru a padali tváří k zemi. ⁴⁸Levitě Jéšua, Anajót, Šerebjáš, Jadin, Jakúb, Šabetaj, Hódijáš, Manajáš, Kelíta, Azarjáš, Józabad, Chananjáš a Pelajáš vyučovali Zákonu Hospodinovu, předčítali tomu množství lidu Hospodinův Zákon a vysvětlovali jim smysl přečteného. ⁴⁹Potom místodržící *Nehemjáš* řekl veleknězi a předčítateli Zákona Ezdrášovi a levitům, kteří to množství všemu vyučovali: ⁵⁰„Dnešní den je svatý Hospodinu“ — všichni totiž plakali, když naslouchali Zákonu —, ⁵¹„proto jděte a jezte tučná jídla, pijte sladké nápoje a posílejte dary nemajícím. ⁵²Ano, dnešní den je svatý Hospodinu; nebuďte smutní, neboť Hospodin vás oslavil!“ ⁵³Také levité vybízeli všecken lid: „Nebuďte již smutní, tento den je svatý!“ ⁵⁴Pak se všichni rozešli, aby jedli a pili a radovali se a dávali dary nemajícím. A měli velkou radost z toho, ⁵⁵že pochopili slova, jimž byli vyučováni. A shromáždili se [⁵⁶všichni do Jeruzaléma a slavili slavnost stánků podle ustanovení Zákona Hospodina, Boha Izraele. ⁿ]

ČTVRTÁ EZDRÁŠOVA

Čtvrtá Ezdrášova ^a je obvykle řazena mezi pseudepigrafickou literaturu (např. i ve *Vulgátě*; *Neovulgáta* ji nemá). Přesto

ⁿ Tento doplněk je převzat z *Vulgáty* (sr *Neh* 8,13nn).

^a Tak podle číslování ve *Vulgátě*; v pravoslavných biblích se uvádí jako Třetí Ezdrášova. Náš překlad vychází z latinského znění *klementin-*

ji mnohé překlady *Písma sv.* zahrnují mezi apokryfy (tak i v *kralické Šestidílce*). V *Septuagintě* je uváděna jako 3. *Ezdráš*, v 5. dílu *kralické Šestidílky* jako druhý.

*Knih*a obsahuje sedm vidění, jež autor spisu údajně prožil třicet let po pádu Jeruzaléma, tedy domněle r. 587/6 př. Kr. Spíše však je míněn pád Jeruzaléma r. 70 po Kr. — V prvním vidění (3,1—5,19) se *Ezdráš* obrací na *Hospodina* s otázkou, proč trestá Jeruzalém, který přece není horší než pronárody, zvláště než *Babylón*. I druhé vidění (5,20—6,34) je otázkou, proč *Hospodin* opustil svůj vyvolený lid. V třetím vidění (6,35—9,25) se *Ezdráš* ptá, proč *Izrael* není pánem země, která byla pro něho stvořena. Ve čtvrtém vidění (9,26—10,59) je *Ezdrášovi* dáno vidět oslavený *Sijón*. V pátém vidění (10,60—12,51) vystupuje z moře tříhlavý orel s dvanácti křídly, jenž je srovnán s římskou říší a jejími císaři (12,11n; sr *Da* 7,3), kdežto vidění šesté (13,1—58) je obdobou vidění *Syna* člověka z *Da* 7, avšak s vlastním pojetím této apokalyptické postavy. V sedmém a posledním vidění (14,1—48) se *Ezdráš* představuje jako učitel a autor čtyřadvaceti kanonických knih a dalších sedmdesáti, které byly určeny pouze „moudrým z lidu“ (v. 46—48).

Závěrem lze říci, že *knih*a je cenným svědectvím o mesiášských nadějích, které byly zvláště živé koncem 1. stol. po Kr., kdy také byla velmi pravděpodobně *knih*a napsána. Ačkoli stojí v popředí otázka utrpení *Izraele*, autor nepřehlíží problematiku všeobecného lidského utrpení. Obírá se jím v souvislosti s nekonečnou Boží milostí a otázkou lidských skutků. Silně stojí v popředí naděje v lepší úděl v novém věku. Nápadná je však zdrženlivost pisatele vůči jiným apokalyptickým spisům a jejich směsi často zmatených fantasticko-mytologických představ. Tím vším si *knih*a dobyla nakonec úctu v křesťanských kruzích, kde byla hojně citována i doplňována (k. 1n a 15n) a upravována.

Původně byla nejspíše napsána hebrejsky neznámo kde. Někteří badatelé poukazují na Řím jako na místo sepsání; svědčilo by pro něj zákrytné jméno *Bábel* (*Babylón*; sr *Zj* 14,8 16, 19 17,5 18,10). *Knih*a se zachovala zásluhou křesťanů v překladu latinském, syrském, etiopském, arabském, arménském a jiných.

ského vydání *Vulgáty* (1592), některé přídavky z překladu staroslavného.